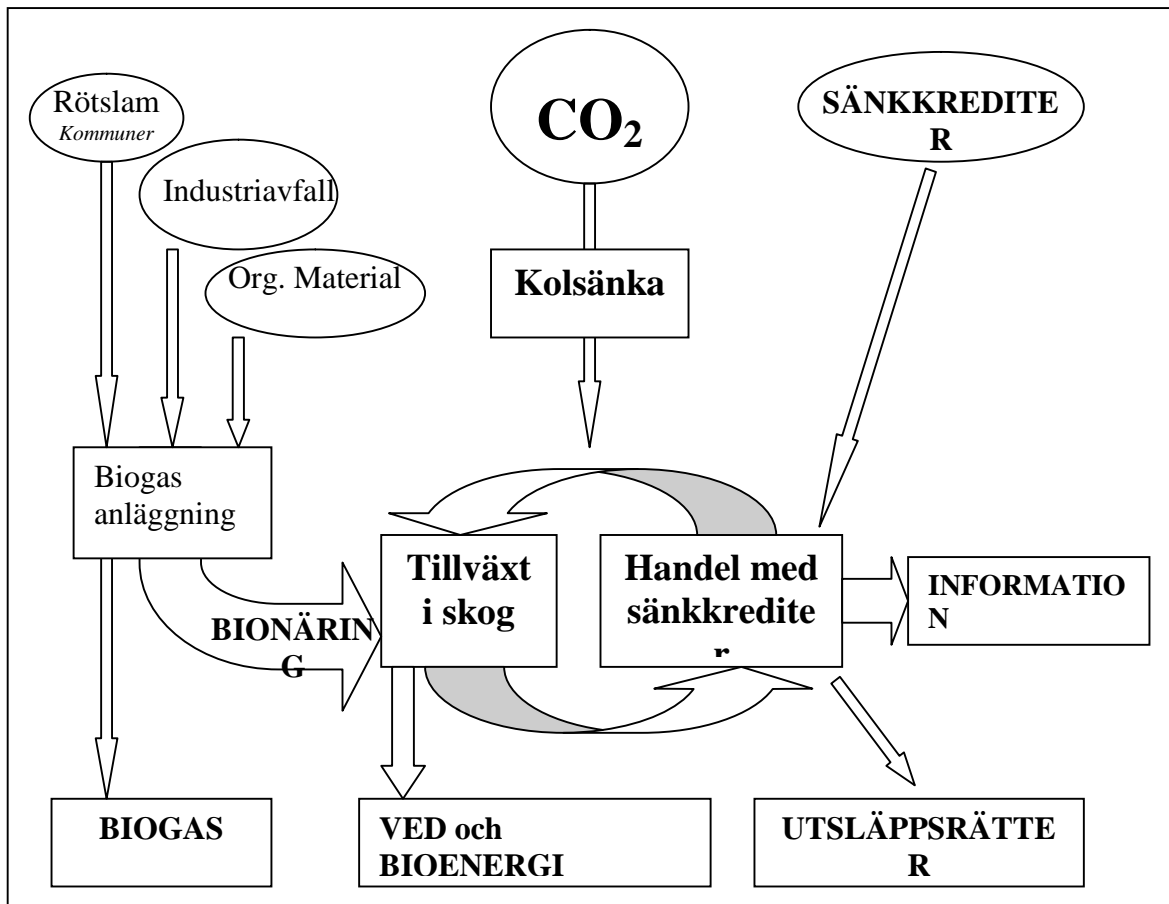

Utvärdering

ARCTIC BOREAL CLIMATE DEVELOPMENT

Dokument ID - Document ID:	Utgåva - Issue: PA1	Status - Status:	Sida - Page: 2 (9)
Dokumentbeskrivning - Document Description:			

Sammanfattning

Projektet Arctic Boreal Climate Development (ABCD) har genomförts under perioden 2009 till 2013 och 19 skogsägare har deltagit i projektet.

Deltagarna har kommit i kontakt med projektet via media och nätverk, som deltagare valde man att medverka i projektet för att man var intresserad av kombinationen skogsbruk och CO2 bindning i skog. Deltagarna har varit med i momenten ”Information” och ”Koldioxidbindning i växande skog och handel med sänkkrediter”. Den huvudsakliga målsättningen för deltagarna var att lära sig mer CO2 bindning och hur man kan öka växtligheten i skogen. Man uppger att kommunikationen från projektledningen varit bra. Förutom CO2-bindningen så stimulerar projektet deltagande skogsägare till en bättre skogsskötsel. Man tycker att projektet kan förbättras genom en bättre information om projektets uppbyggnad (struktur och faser) vid projektstart.

Projektdeltagarna är överlag nöjda med projektet och man kommer att använda sig av erfarenheter i sitt kommande arbetet med skogsbruket. Deltagarnas betyg på en 5-gradig skala är 4,1.

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
1 INLEDNING	4
1.1 BAKGRUND.....	4
1.2 DELTAGARE	4
1.3 ARBETSMETOD	5
1.3.1 Utvärdering.....	5
2 UTVÄRDERINGSFRÅGOR.....	6
2.1 HUR KOM NI I KONTAKT MED PROJEKTET?.....	6
2.2 I VILKET/VILKA DELPROJEKT NI MEDVERKAT?	6
2.3 VAD GJORDE ATT NI VALDE ATT MEDVERKA I PROJEKTET?	6
2.4 PROJEKTMÅL	6
2.5 KOMMUNIKATION	7
2.6 VAD TYCKER NI VARIT LÄTT ELLER SVÅRT I PROJEKTET?.....	7
2.7 VAD TYCKER NI HAR VARIT BRA MED PROJEKTET?.....	7
2.8 HAR NI EGNA FÖRSLAG PÅ HUR ARBETET KAN FÖRBÄTTRAS YTTRELLIGARE?.....	8
2.9 PÅ VILKET SÄTT KAN NI ANVÄNDA ER AV ERFARENHETERNA I PROJEKTET?.....	8
2.10 KOMMER NI ATT FORTSÄTTA ER ARBETE MED "CO2-SÄNKOR"?.....	8
2.11 PROJEKTBEYTG?	9
2.12 FINNS DET NÅGOT VI MISSAT I DETTA SAMTAL?	9

1 Inledning

Projektet Arctic Boreal Climate Development (ABCD) avslutades i augusti 2013. Denna rapport beskriver deltagande skogsägares uppfattning om projektet.

1.1 Bakgrund

Huvudsyftet med Arctic Boreal Climate Development (ABCD) är att utveckla och testa ett handelssystem med skogliga koldioxidkrediter.

Övertorneå kommun har tillsammans med LKAB, Sveaskog, Sveriges Lantbruksuniversitet, LRF Norrbotten, Kalix Naturbruksgymnasium, Syvab och Norrbottens läns landsting drivit projektet Arctic Boreal Climate Development (ABCD) under 2009-2013. Inom projektet har ett förslag till ett system för handel med skogliga koldioxidkrediter utvecklats och testats i praktisk skala. Systemet stimulerar markägare att vidta åtgärder som ökar tillväxten i skogen och därmed upptaget av koldioxid. Systemet, utvecklad av PwC, bygger på ett kluster av markägare där referensytor med traditionell skogsskötsel används för att verifiera tillväxteffekten. Markägaren får ersättning för de extra åtgärder som krävs för ökad trädutväxt. Endast åtgärder som ryms inom nuvarande skogs- och miljölagstiftning tillämpas. Ersättningen till markägaren möjliggörs genom att den kolsänka som skapas och verifieras, säljs som koldioxidkrediter.

Handeln med koldioxidkrediter möjliggör därmed finansiering av skogsskötselåtgärder som ligger utanför de ordinära skogsskötselmetoder som tillämpas men som väl ryms inom nu gällande skogsvårdslag. Med hjälp av handelssystemet för skogliga koldioxidkrediter synliggörs den svenska skogens potential att göra ännu större klimatnytta och Sveriges möjlighet att bli koldioxidneutralt år 2050 stärks. Handelssystemet skapar incitament för markägare att välja skogsskötselåtgärder som resulterar i ökad upptagning och bindning av koldioxid i träden. De hittills genomförda åtgärderna i Övertorneå kommun (Sveaskogs och privata marker) beräknas ge ett ökat upptag på ca 60 000 ton koldioxid under en 20-årsperiod. Vilket motsvarar en trädutväxtökning på 30 procent jämfört med ett standardskogsbruk. Den ökade tillgången på skogsråvara möjliggör ökat nyttjande för energiframställning eller till andra ändamål. Systemet skapar en vinn-vinn situation för klimatet, sysselsättning och samhällsutveckling.

1.2 Deltagare

19 skogsägare har medverkat i projektet, av dessa har 14 st medverkat i utvärderingen. Övriga aktörer och finansiärer som medverkat i projektet är Övertorneå kommun, Norrbottens Läns Landsting, Länsstyrelsen i Norrbottens Län, Lantbrukarnas Riksförbund i Norrbotten, Sveaskog, LKAB, SYVAB och Sveriges Lantbruksuniversitet.

Dokument ID - Document ID:	Utgåva - Issue: PA1	Status - Status:	Sida - Page: 5 (9)
Dokumentbeskrivning - Document Description:			

1.3 Arbetsmetod

Kartläggningen har genomförts via personliga möten och intervjuer enligt en i förväg fastställd intervjumall. Resultatet sammanställts och redovisas per fråga. Intervjuerna har genomförts under perioden maj till juni 2013.

1.3.1 Utvärdering

Utvärderingen fokuserar på momenten ”Information” och ”Koldioxidbindning i växande skog och handel med sänkkrediter”. Momenten ”Ved och bioenergi” är pågående och kommer att fortsätta. Förutsättningarna har inte funnits att genomföra delprojektet ”Produktion av biogas och bionäring” .

Dokument ID - Document ID:	Utgåva - Issue: PA1	Status - Status:	Sida - Page: 6 (9)
Dokumentbeskrivning - Document Description:			

2 Utvärderingsfrågor

Utvärderingen har genomförts med 12 frågor, frågorna står i rubrikraden för rubrikerna 2.1 till 2.12 och svaren redovisas under frågorna/rubrikerna.

2.1 Hur kom ni i kontakt med projektet?

Deltagarna har sett ABCD-projektets annons i Övertorneå lokaltidning, andra har fått information av tjänstemän vid Övertorneå kommun och ytterligare några via bekanta som berättat om projektet.

2.2 I vilket/vilka delprojekt ni medverkat?

Projektet innehåller fyra olika delprojektet, i vilka/vilka delprojekt har ni medverkat?

- a) *Information*
- b) *Koldioxidbindning i växande skog och handel med sänkkrediter*
- c) *Ved och bioenergi*
- d) *Produktion av biogas och bionäring*

Deltagande skogsägare har medverkat i delprojekten som handlat om ”Information” och ”Koldioxidbindning i växande skog och handel med sänkkrediter”.

2.3 Vad gjorde att ni valde att medverka i projektet?

Deltagarna svarade att projektet verkade intressant ur flera olika perspektiv.

- Man vill lära sig om hur man binder CO₂ i skog.
- Att lära sig mer om systemet för hur man räknar på värdet av utsläppsrätter.
- Om hur arbetet med kolsänkor kan vara ett komplement till ett redan befintligt skogsbruk.
- Att ”man” lär sig mer om ett förbättrat och utvecklat skogsbruk genom bl.a. hur man gödslar och gallrar i yngre skog
- Hur man kan öka växtligheten i skogen och få en ökad biomassa och en ökad tillväxt i skogen.
- Rent ekonomiska alternativ

2.4 Projektmål

Fråga A). Vilket/Vilka projektets mål var viktigast för Er?

- Hur det är möjligt att nå en högre nyttjandegrad av skogen.

- Hur "jag" kan utveckla och förbättra min skogsskötsel och öka tillväxten i skogen.
- Hur man binder CO2 på ett bra sätt.
- Att lära mig mer om skogsbruk.
- Att öka värdet på den egna skogen.

Fråga B). Anser ni att Era mål är uppfyllda? (1 till 5)

Deltagarna anser att projektmålen är uppfyllda med ett snittbetyg på 3,36.

Antal ettor	Antal tvåor	Antal treor	Antal fyror	Antal femmor
0	2	6	5	1

2.5 Kommunikation

Fråga A). Hur anser ni att projektets kommunikation och information fungerat? (1 till 5)?

Kommunikationen i projektet har fungerat bra från början av projektet med en liten försämring under senare delen av projektet. Snittbetyg för projektets kommunikation är 3,86.

Antal ettor	Antal tvåor	Antal treor	Antal fyror	Antal femmor
1	0	1	10	2

Fråga B). Har ni själva kommunicerat ut ert arbete med kolsänkor till någon?

10 av 14 intervjuade projektdeltagare har själva kommunicerat och berättat för andra personer om projektet med kolsänkor.

2.6 Vad tycker ni varit lätt eller svårt i projektet?

Merparten av deltagarna upplever att projektet har varit lätt att förstå och genomföra, en av de svårigheter som deltagarna identifierat är arbetet med att sätta ut provytor. En av deltagarna tycker att det varit svårt att avsätta tid för projektmöten och en annan deltagare tycker att projektets syfte varit svårt att förstå.

2.7 Vad tycker ni har varit bra med projektet?

Deltagarna tycker överlag att projektet har varit bra och lärorikt, man tycker:

- Att projektet stimulerar oss markägare till bättre skogsskötsel som i sin tur gynnar markägaren genom en ökad tillväxt.
- Att vi fått lära oss hur man binder CO2 i skog.
- Att vi som enskilda skogsägare blir bättre på att bedriva skogsbruk,
- Att vi kopplat ytterligare en inkomstkälla till skogsbruket

Dokument ID - Document ID:	Utgåva - Issue: PA1	Status - Status:	Sida - Page: 8 (9)
Dokumentbeskrivning - Document Description:			

- Att vi kan skapa en miljöförbättring.
-
- Att vi som skogsägare kan få en förbättrad avkastning på skogen i ett tidigt skede.
- Att vi som deltagare fått ett bra stöd av Kalix Naturbruksgymnasium.

2.8 Har ni egna förslag på hur arbetet kan förbättras ytterligare?

Det punkter som deltagarna tycker är viktiga är:

- Bättre information om projektets uppbyggnad (struktur och faser) vid projektstart
  - o Att vi som projektdeltagare kan se alla ingående moment som kan tänkas vara möjliga för oss skogsägare, allt från urval till förädling av skogsråvaran.
  - o Att man som projektdeltagare får en egen möjlighet att välja vilka av projektets olika delmoment man själv vill medverka i.
  - o Att projektet beskriver "CO2-ekonomin" tydligare.
- Att projektet startar med en genomgång av deltagande skogsfastigheter för att identifiera vilka fastigheter som är lämpade för projektet.
- Att vi som projektdeltagare får "lära oss och se" fler dimensioner av skogsbrukets utveckling, exempelvis hur en efterproduktion av skogsråvaran kan utvecklas och genomföras, samt ett fokus på hur man kan skapa långåriga affärsvärden.
- Att vi genomför projektet med färre antal provtytor då det sedan tidigare finns referenser med påvisade resultat.
- Att projektet genomförs under en längre tidsperiod.
- Ytterligare stöd från Kalix Naturbruksgymnasium.

2.9 På vilket sätt kan ni använda er av erfarenheterna i projektet?

Som skogsägare kommer man att använda sig av de erfarenheter man fått i arbetet med projektet. Man kommer att röja/gallra för en långsiktigt förbättrad tillväxt och bruka skogen på det sätt som vi lärt oss i projektet. Deltagarna har också fått tankar om hur man kan göra nya affärer.

2.10 Kommer ni att fortsätta er arbete med "CO2-sänkor"?

12 av 14 intervjuade deltagare uppger att man kommer att fortsätta arbetet med CO2-sänkor, man kommer att genomföra arbetet baserat på de erfarenheter som man fått via projektet, eller som en av deltagarna uttryckte sig "projektet har påverkat mitt sätt att tänka på hur jag bedriver mitt skogsbruk".

2.11 Projektbetyg?

Deltagarna har fått ge sitt egna helhetsprojektbetyg (1 till 5). Man tycker att projektet varit mycket bra och merparten av deltagarna var mycket nöjda med projektet och de aktiviteter som man medverkat i. Deltagarnas projektbetyg blir 4,1.

Antal ettor	Antal tvåor	Antal treor	Antal fyror	Antal femmor
0	1	2	6	5

2.12 Finns det något vi missat i detta samtal?

Deltagarnas kommentarer och tankar om projektet:

- Några av deltagarna uppger att man inte deltagit i projektets alla moment.
- En annan synpunkt är att projektet borde starta på sommaren då det är lättare att göra en besiktning av skogen.
- Jag fullföljde inte hela projektet.
  - o Avslutade mitt deltagande p.g.a. gödsling med rötslam, som var ett projektvillkor, jag tycker inte att gödsling med rötslam är en miljösäker metod.
- Är intresserad av hur man kan höja statusen för flis i jämförelse med andra energislag för bl.a. industrin.
- Tänk på hur mycket vi kan påverka skogsskötseln genom förädlat plantmaterial och skogsvård.
  - o Ställer gärna upp i en fortsättning av projektet.
- Eventuella bieffekter har inte hanterats i projektet, exempelvis bieffekter av gödsling i unga bestånd (snöbrott på grenar och svampsjukdomar)
- Vi har missat genus perspektivet, i Norrbotten är det mest män som medverkat i projektet, borde finnas fler kvinnor som deltar i projektet.